

Stichting Gewoon Leven

Betreft: Inbreng Gehandicaptendebat 120625

Datum: 02 06 2025

In principe wordt jaarlijks, in december, het debat over het VN-verdrag Handicap gevoerd over de voortgang van de implementatie van het VN-verdrag. Zo is afgesproken in een motie in 2018 bij de behandeling van het verdrag. Nu wordt op 12-6 ook een debat gehouden over het VN-verdrag

Het VN-verdrag Handicap is richtinggevend om daadwerkelijke inclusie en toegankelijkheid in de samenleving voor mensen met een levenslange beperking te realiseren.

Er is in 2024 een Nationale Strategie ontwikkeld.

Om die Strategie om te zetten in een agenda voor kortere en langere termijn, wordt een werkagenda opgesteld voor de periode 2025-2030.

Ervaringsdeskundigen en hun vertegenwoordigende organisaties hebben, tijdens sprintsessies over de werkagenda's volop input gegeven gericht op noodzakelijke aanpassingen van beleid. Uit onze voorlopige terugkoppeling vanuit de sprintsessies, lijkt dat daarbij echter ingezet wordt op voortzetting of nadere invulling van bestaand beleid en minder op het implementeren van het VN-verdrag als uitgangspunt van beleid. Ook al zijn er in de sprintsessies voldoende redenen naar voren gekomen dat Nederland nog heel veel te doen heeft om de verplichting na te komen het verdrag te implementeren. Toetsing en bijstelling van beleid dat juist noodzakelijk is om te voldoen aan de verplichtingen van het verdrag.

In de reactie van de staatssecretaris op de forse kritiek van het VN-comité uit Genève in 2024, wordt bevestigd dat de regering inzet op bestaand beleid en niet uitgaat van het verdrag. De staatssecretaris ziet de kritiek als aanmoediging om door te gaan op de ingeslagen weg. En dus niet als aanmoediging om het beleid in lijn te brengen met het verdrag.

De verplichting uit het verdrag is:

Bestaand beleid in lijn brengen met de uitgangspunten van het verdrag, bij nieuw beleid altijd het perspectief van mensen met een beperking meenemen en toetsen en tenslotte verslechtering van de positie van mensen met een beperking is niet toegestaan.

We staan niet op een nulpunt. In de samenleving is een groeiend besef dat de samenleving baat heeft bij een inclusieve samenleving op basis van een sociaal model en dat een toegankelijke samenleving inclusie mogelijk maakt. Ofwel de samenleving staat open voor het nemen van stappen.

Tegelijkertijd zien we dat er wetsvoorstellen zijn gedaan of in ontwikkeling zijn waarbij de positie van mensen met een beperking niet meegenomen wordt of zelfs verslechtert:

Zoals onder meer:

- De wet arbeidsmarkt in Balans (WAB), bedoeld om oproepkrachten meer bescherming te bieden leidt in de praktijk tot problemen bij de flexibele inzet van PGB hulpverleners. BV: Bij elke oproep moet 3 uur uitbetaald worden, terwijl pgb-regels niet toestaan te betalen voor niet gewerkte uren en het pgb niet toereikend is om een dergelijk aantal uren te betalen.

Stichting Gewoon Leven

- Er is een pensioenhervorming doorgevoerd. Daarbij is het ontbreken van een pensioenregeling voor veel Wajong-gerechtigden niet meegenomen terwijl het VN-verdrag stelt dat mensen met een beperking recht behoren te hebben op een pensioenvoorziening (artikel VN-verdrag H:28, lid 2 e). Er is dus nog werk aan de winkel.
- Er wordt een maatwerk-PGB ingevoerd in de WLZ, waardoor het PGB budget permanent wordt verlaagd wanneer het pgb in een jaar niet volledig wordt gebruikt. De noodzakelijke flexibiliteit bij de inzet van het pgb verdwijnt daarmee. Dit moet teruggedraaid worden
- Er is een wetsvoorstel ingediend voor afschaffing tegemoetkoming arbeidsongeschikten, dat betekent een achteruitgang van de financiële positie van arbeidsongeschikten. Het verdrag gaat uit van een voortdurende verbetering van de positie van mensen met een beperking, achteruitgang is niet toegestaan
- De herinvoering van de inkomens en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de WMO 2015 staat op stapel. Een maatregel bedoeld om de ongewenste instroom van vermogende ouderen in de WMO tegen te gaan, leidt tot discriminatie van mensen met een levenslang en levensbrede zorgvraag. Dit staat haaks op de principes van het VN-verdrag van bescherming en verbetering van de bestaanszekerheid van de persoon met een handicap en het gezin, de kosten die gepaard gaan met een handicap mogen niet op het huishouden verhaald worden (zie ook het commentaar van het VN-comité hierover artikel 62 lid c¹).
- De stapeling van noodzakelijke en structurele (zorg)kosten van het zorgsysteem leiden voor mensen die van jongs af aan intensief afhankelijk zijn van het systeem tot discriminatie en armoede. De plicht om handicap gerelateerde kosten te mitigeren specifiek voor mensen met een handicap is geen onderdeel van het debat over armoede of zorgkosten
- Zo zijn er ook tal van zaken te noemen over het wonen en vervoer. Belangrijkste punt is dat er niet vooraf met ervaringsdeskundigen het beleid wordt gemaakt en dat beleid wordt geïmplementeerd conform het VN-verdrag.

Al deze voorbeelden tonen aan dat het nog niet vanzelfsprekend is om bij nieuwe wet- en regelgeving uit te gaan van het verdrag te onderzoeken of deze in lijn is met de bedoeling en verplichtingen, cq de grondbeginselen van het verdrag. Deze vervolgens te toetsen of deze niet in strijd zijn met het verdrag en of het geen achteruitgang betekent.

Start elk wetsvoorstel bij het verdrag

Daarom stellen wij voor om niet alleen bij wet- en regelgeving aangaande mensen met een beperking, maar bij elk wetsvoorstel te onderzoeken of het voorstel in lijn is met de bedoeling van het verdrag, niet strijdig is met het verdrag en geen achteruitgang betekent.

¹ 62 c Ervoor te zorgen dat een handicap de belangrijkste factor is bij de erkenning en berekening van een tegemoetkoming voor kosten in verband met een handicap, sociale uitkeringen voor personen met een handicap en eigen bijdragen die zij dienen te betalen zodat inkomensafhankelijke uitkeringen voor huishoudens worden vermeden.

Stichting Gewoon Leven

Betrek daar in de ontwerpfase tot en met de uitvoeringsfase de vertegenwoordigende organisaties van mensen met een beperking en hun ervaringsdeskundigen erbij, onderbouw de reactie op hun adviezen. Wat is mogelijk het effect op de positie van mensen met een beperking? En zorg voor een adequate vergoedingsregeling voor ervaringsdeskundigen die betrokken worden, ook als zij een uitkering ontvangen.

Oproep:

Wij roepen de Tweede Kamer op om:

1. Met de regering af te spreken dat bij alle beleidsterreinen beleidsvoornemens en nieuwe wetgeving ingaan op hoe de regering is uitgegaan van de bepalingen in het VN-verdrag.
2. Om zelf systematisch en stapsgewijs te toetsen of die voorstellen aan die uitgangspunten en verplichtingen van het VN-verdrag tegemoetkomen. Daarmee wordt voorkomen dat nieuwe wet- en regelgeving leidt tot achteruitgang of uitsluiting, en wordt gewerkt aan daadwerkelijke vooruitgang in inclusie.

Wij bieden aan om, samen met mensen met een beperking als ervaringsdeskundigen, de Tweede Kamer, ministeries en beleidsmakers te ondersteunen bij deze toetsing en het versterken van participatie in wet- en beleidsvorming.

Actuele concrete onderwerpen/actiepunten vindt u hierna:

Breng de WAB in lijn met de regels van het PGB;

Breng in de pensioenregelingen onder, dat werkenden met een Wajong ook pensioen opbouwen;

Draai de bezuinigingsmaatregel in de vorm van maatwerk-pgb terug (waarbij de indicatie structureel verlaagd wordt obv besteding) voor mensen met pgb een levenslang en levensbrede beperking in de WLZ;

Draai het wetsvoorstel voor afschaffing van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten terug;

Pas het wetsvoorstel voor de (gezins)inkomens- en vermogensafhankelijke afhankelijke eigen bijdrage in de WMO aan zodat voor mensen met een levenslang en levensbrede beperking het abonnementstarief blijft gelden of na een vaste toetsperiode gaat gelden (x aantal jaren);

Mitigeer de pijnprikkels uit het zorgsysteem voor mensen met een levenslange zorgvraag;

Zorg voor een adequate vergoedingsregeling voor ervaringsdeskundigen die betrokken worden, ook als zij een uitkering ontvangen

Met vriendelijke groet,

Patty van Belle
Voorzitter Coalitie voor Inclusie

Andrea Naphegyi
Voorzitter Vereniging Inclusie Nederland

Corine Boer
Directeur stichting Gewoon Leven

Contactgegevens: Margit.van.hoeve@Coalitievoorinclusie.nl